

Arbeidsmarkedet nå – mars 2018¹

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Eugenia Vidal-Gil, Eugenia.Vidal-Gil@nav.no, 23.mars 2018.

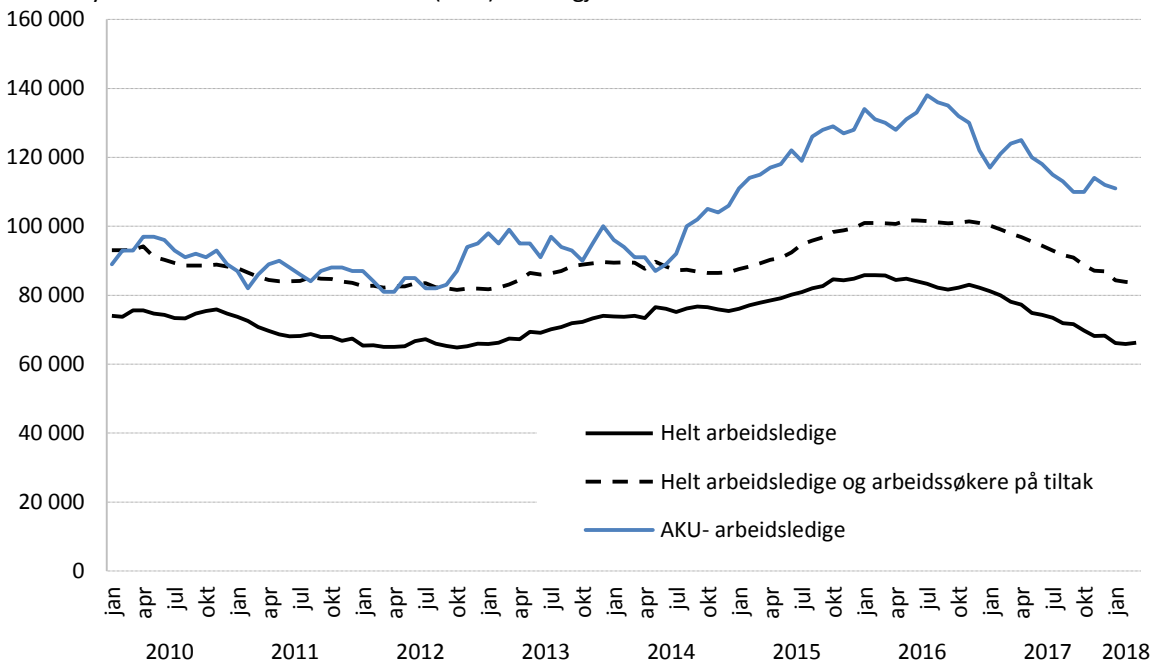
Liten nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 300 personer fra februar til mars, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Antallet helt ledige økte med 300 personer, mens antallet arbeidssøkere på tiltak falt med 600 i mars.

I mars var 88 800 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 15 200 færre enn i mars i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 15 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,2 prosent av arbeidsstyrken mot 3,7 prosent i fjor. 68 800 personer var registrert som helt ledige, hvilket er 12 500 færre enn i mars i fjor. Det tilsvarer 2,5 prosent av arbeidsstyrken, mot 2,9 prosent for ett år siden. 20 000 arbeidssøkere deltok på tiltak i mars, som er en nedgang på 2 800 personer sammenliknet med mars i fjor.

43 300 (49 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i mars mottok dagpenger. Det er 12 500 færre enn i mars i fjor. 10 prosent mottok tiltakspenger, mens 1 prosent mottok arbeidsavklaringspenger. Resten kan være mottakere av sosialhjelp, eller har ingen ytelser fra NAV.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2010 – mars 2018

Kilde: NAV og SSB

¹ I denne versjonen har figur 2 blitt rettet med riktige tall på sesongjustert tilgang på nye arbeidssøkere.

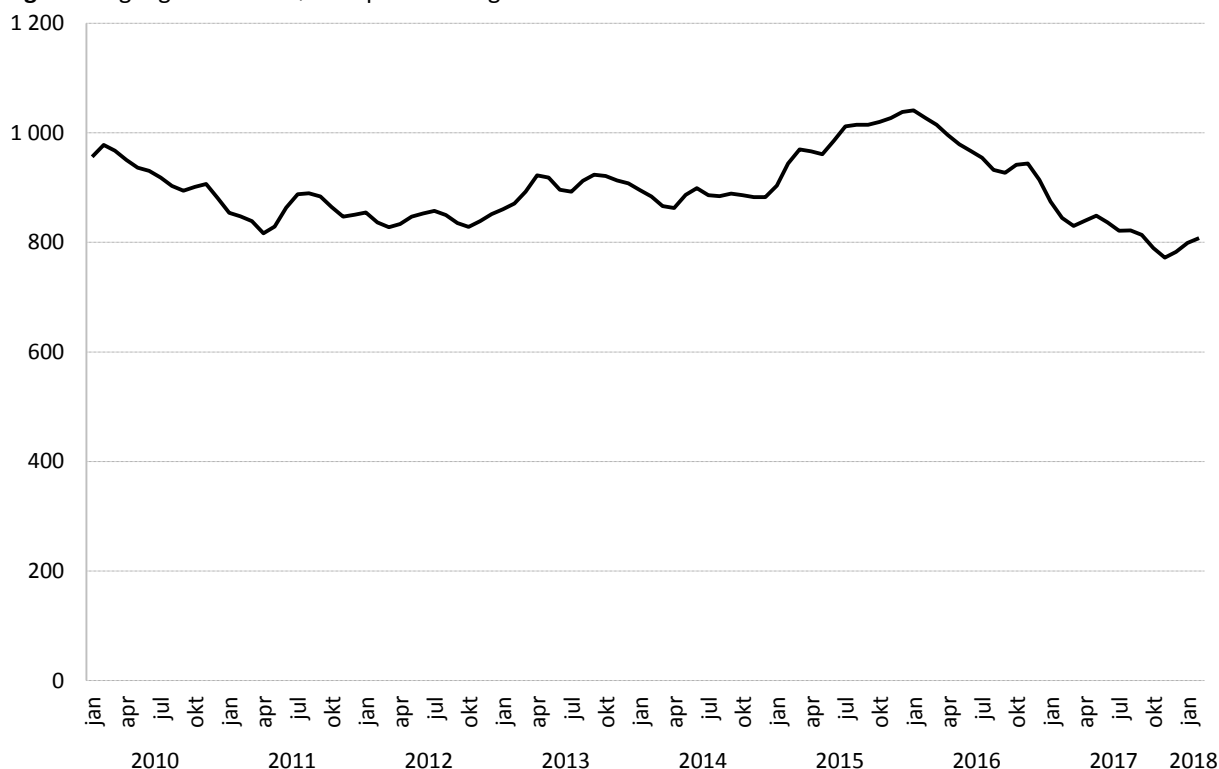
Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 111 000 personer arbeidsledige i januar, noe som tilsvarer 4,0 prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten gikk opp med 1 000 personer fra oktober til januar justert for normale sesongvariasjoner. Denne økningen er innenfor feilmarginen, og målt som andel arbeidsstyrken var arbeidsledigheten uendret. AKU-ledigheten har vist en tydelig nedgang siden toppen i juli 2016, da den var på 5,0 prosent. Sysselsettingen gikk opp med 4 000 personer fra oktober til januar ifølge sesongjusterte AKU-tall, og har vist en økende trend siden begynnelsen av 2017. Sysselsettingsprosenten var også høyere i januar i år enn i fjor.

Fortsatt lav tilgang av nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert 810² nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i mars (figur 2). Korrigert for sesongvariasjoner har tilgangen på nye arbeidssøkere³ per virkedag økt noe de siste fire månedene, men den er fortsatt på et lavt nivå. Bortsett fra de siste månedene, må vi tilbake til 2008 for å finne at tilgangen på nye arbeidssøkere per virkedag var under 800 personer.

I mars var 10 300 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 600 (-6 %) færre enn i mars i fjor. Blant de som ble ledige i mars var de vanligste yrkesbakgrunnene bygg og anlegg samt butikk- og salgsarbeid (figur 3). Til sammen utgjorde disse i overkant av en fjerdedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Personer uten (eller ikke oppgitt) yrkeserfaring, fulgt av ingeniører og ikt-medarbeidere, hadde størst nedgang i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker sammenliknet med mars i fjor.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2010 - mars 2018

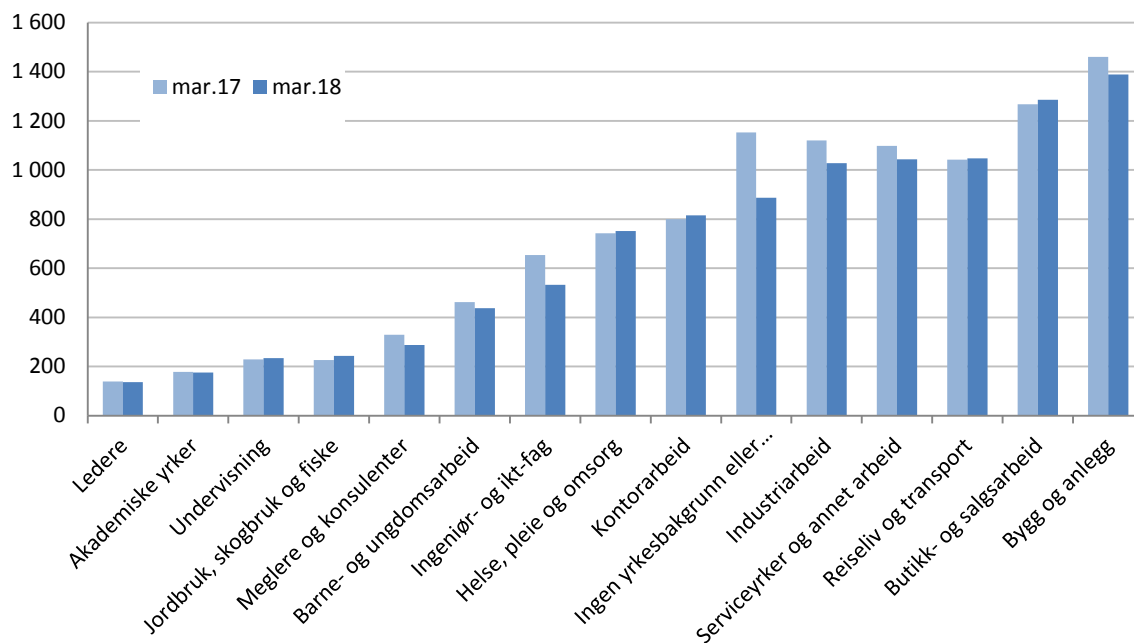

Kilde: NAV

² De sesongjusterte tallene på tilgangen av nye arbeidssøkere per virkedag har blitt rettet per 23. mars kl. 15 da det ble oppdaget en feil i sesongjusteringen. Figur 2 har derfor blitt rettet.

³ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. Mars 2017 – mars 2018

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Fra tredje til fjerde kvartal i fjor økte bruttonasjonalproduktet (BNP) i eurosonen⁴ med 0,6 prosent ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Sammenliknet med fjerde kvartal i fjor var BNP 2,7 prosent høyere. Det var særlig vekst i det private konsumet, i bruttoinvesteringene og i eksporten som bidro til BNP-veksten i fjerde kvartal. De siste fire kvartalene har veksten i eurosonens BNP vært på mellom 0,6 og 0,7 prosent, som tilsvarer årlige rater på rundt 2,5 prosent, og tyder på at konjunkturoppgangen i eurosonen har fått fotfeste. Industriproduksjonen i eurosonen har også vist en økende trend det siste året, selv om den kan variere en del fra måned til måned, og i januar var den 2,7 prosent høyere enn i januar i fjor. Dette tyder på at eurosonens BNP vil fortsette å øke framover, da utviklingen i industriproduksjonen er en indikator på den kommende utviklingen i BNP.

Arbeidsmarkedet i eurosonen har også bedret seg etter hvert som veksten har tatt seg opp. I januar lå arbeidsledigheten på 8,6 prosent av arbeidsstyrken, det laveste nivået siden desember 2008, og ett prosentpoeng lavere enn i januar 2017. Sysselsetningsveksten har også tatt seg opp det siste året. I fjerde kvartal 2017 økte sysselsettingen med 0,3 prosent og var 1,6 prosent høyere enn i fjerde kvartal 2016.

⁴ Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

BNP-veksten i USA tok seg opp i fjor, til tross for en svakere utvikling i første kvartal. Samlet økte USAs BNP med 2,3 prosent i 2017 mot 1,5 prosent i 2016. Arbeidsledigheten gikk ned gjennom 2017, men har holdt seg stabil siden oktober. I februar var den på 4,1 prosent av arbeidsstyrken for femte måned på rad, mens den var på 4,7 prosent ett år tidligere. Sysselsettingen fortsatte å øke i februar, og både andelen av befolkningen som er sysselsatt og yrkesdeltakelsen var litt høyere enn året før.

Federal Reserve, den amerikanske sentralbanken, besluttet denne måneden å sette styringsrenten opp i intervallet 1,5 – 1,75 prosent, og antydte at den vil bli hevet to ganger til i år. Federal Reserve venter høyere vekst i USAs økonomi framover, mens inflasjonsutsiktene er uendret siden forrige rentebeslutningen.

Finanspolitikken i USA vil gi høyere vekstimpulser til økonomien enn tidligere antatt etter at Trumps skattereform har blitt vedtatt, særlig om lavere skatteinntekter ikke motsvares av kutt i offentlige utgifter. Trumps administrasjon har også uttrykt å ha som mål å redusere USAs handelsunderskudd med utlandet og har foreslått ulike proteksjonistiske tiltak, som høyere importavgift på stål fra ulike land. I tillegg har den foreslått spesifikke tiltak mot import og investeringer fra Kina, som i verste fall kan utløse en handelskrig mellom de to landene og dempe den økonomiske veksten framover.

Utviklingen i norsk økonomi

Den 28. februar vedtok regjeringen en ny forskrift for pengepolitikken der inflasjonsmålet ble satt ned fra 2,5 prosent til 2 prosent. Inflasjonsstyringen skal fortsatt være fleksibel og bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting og ta hensyn til finansiell stabilitet. Norges Bank har uttrykt at det lavere inflasjonsmålet har lite betydning for renteutsiktene den nærmeste tiden og at den nye forskriften vil ikke føre til vesentlige endringer i utøvelsen av pengepolitikken.

I det første rentemøtet etter det nye inflasjonsmålet som fant sted denne måneden, holdt Norges Bank styringsrenten uendret på 0,5 prosent. Ifølge deres siste renteprognose vil styringsrenten trolig bli satt opp etter sommeren i år, og deretter øke gradvis opp til 2,0 prosent i 2021. Dette er noe raskere enn tidligere anslått. Utsikter til høyere vekst i norsk økonomi og sterkere utvikling på arbeidsmarkedet enn ventet er blant faktorene som har bidratt til å heve renteprognozen ifølge Norges Bank.

Antallet igangsettingstillatelser til nye boliger har vist en avtakende trend siden desember 2016, om enn fra et høyt nivå, ifølge sesongjusterte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Fra mars 2017 til februar i år ble det gitt 6,9 prosent færre igangsettingstillatelser til nye boliger enn i den foregående tolv månedersperioden. Nedgangen i igangsetting av nye boliger har imidlertid avtatt de siste månedene. Det høye boligtilbudet og prisnivået, sammen med noe strammere kredittpraksis, har på sin side bidratt til nedgang i boligprisene. Ifølge sesongjusterte tall fra SSBs prisindeks for brukte boliger, falt boligprisene i gjennomsnitt for hele landet i andre og tredje kvartal i fjor, men økte igjen i fjerde kvartal. Sesongjusterte månedstall fra Eiendom Norge viser at boligprisene økte med 0,4 prosent fra januar til februar, etter å ha falt nesten hver måned siden april i fjor. Sammenliknet

med februar i fjor var boligprisene 2,3 prosent lavere. Det var flere usolgte boliger i markedet enn i februar i fjor, men antallet solgte var noe høyere. Disse tallene kan tyde på at nedgangen i boligprisene og boligbyggingen er i ferd med å bremse opp.

Varekonsumet gikk ned med 3,3 prosent i januar, ifølge sesongjusterte tall fra SSB. Det var et kraftig fall i kjøp av bil og drivstoff som bidro mest til nedgangen. Denne nedgangen var ventet, da den kom etter at bilkjøp hadde vist en betydelig økning i de foregående månedene i forkant av avgiftsendringer fra januar i år. Den kan imidlertid bidra til svak utvikling i varekonsumet i første kvartal i år.

Ifølge SSBs produksjonsindeks økte industriproduksjonen med 1,6 prosent fra tremånedersperioden august – oktober til november-januar. I denne perioden var produksjonsoppgangen størst innen næringer som leverer til oljeindustrien. Det var bygging av skip og oljeplattformer, særlig bygging av skip, og metallindustri som bidro mest til økningen. Sammenliknet med januar i fjor og korrigert for virkedager, var industriproduksjonen 0,4 prosent lavere i januar i år. I denne tolv månedersperioden hadde produksjonen innen oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri økt mest, mens maskinindustri hadde den største nedgangen.

Stabil bruttoledighet for de fleste yrkesgruppene

Bruttoledigheten holdt seg stabil⁵ for de fleste yrkesgruppene fra februar til mars justert for normale sesongvariasjoner.⁶ Fire yrkesgrupper hadde en nedgang i antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak, og nedgangen var størst innen barne- og ungdomsarbeid, fulgt av ingeniør- og ikt-fag. Reiseliv og transport var den eneste yrkesgruppen som hadde en liten oppgang.

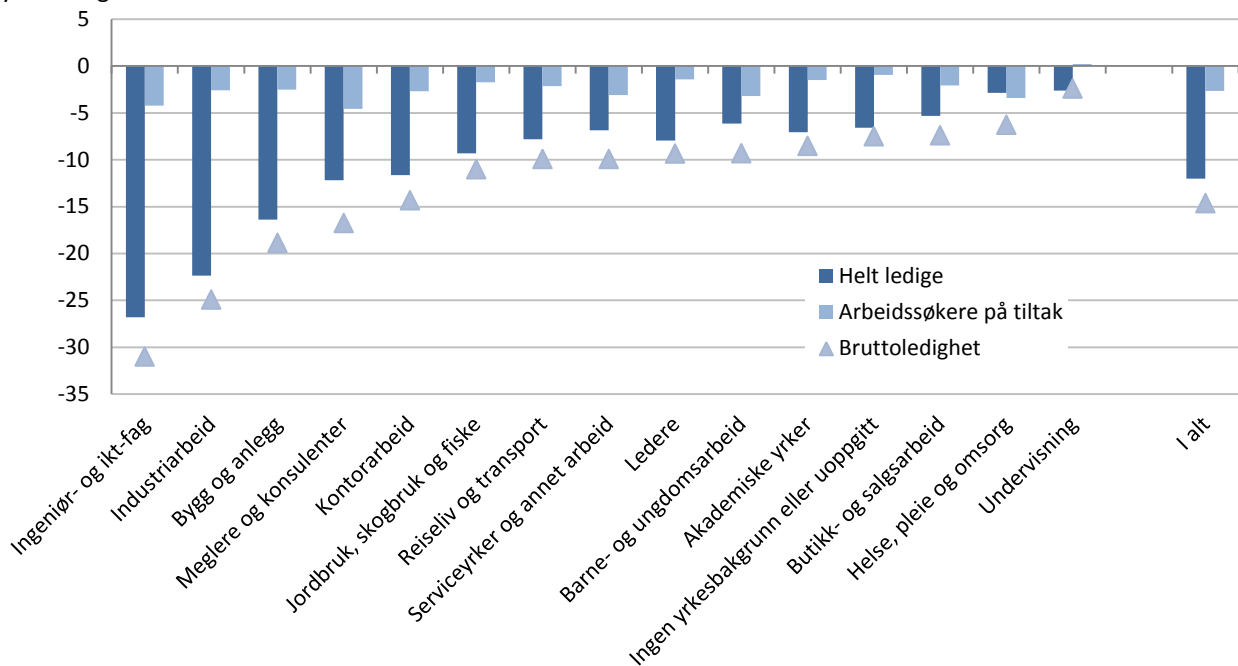
Sammenliknet med mars i fjor er bruttoledigheten lavere for alle yrkesgrupper. Det er personer med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag samt industriarbeid som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten (figur 4).

Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i mars høyest innen reiseliv og transport med 5,2 prosent (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning med 0,8 prosent av arbeidsstyrken.

⁵ Vi definerer utviklingen som stabil når endringen fra forrige måned etter yrke eller fylke ligger i intervallet +/- 0,5 prosent.

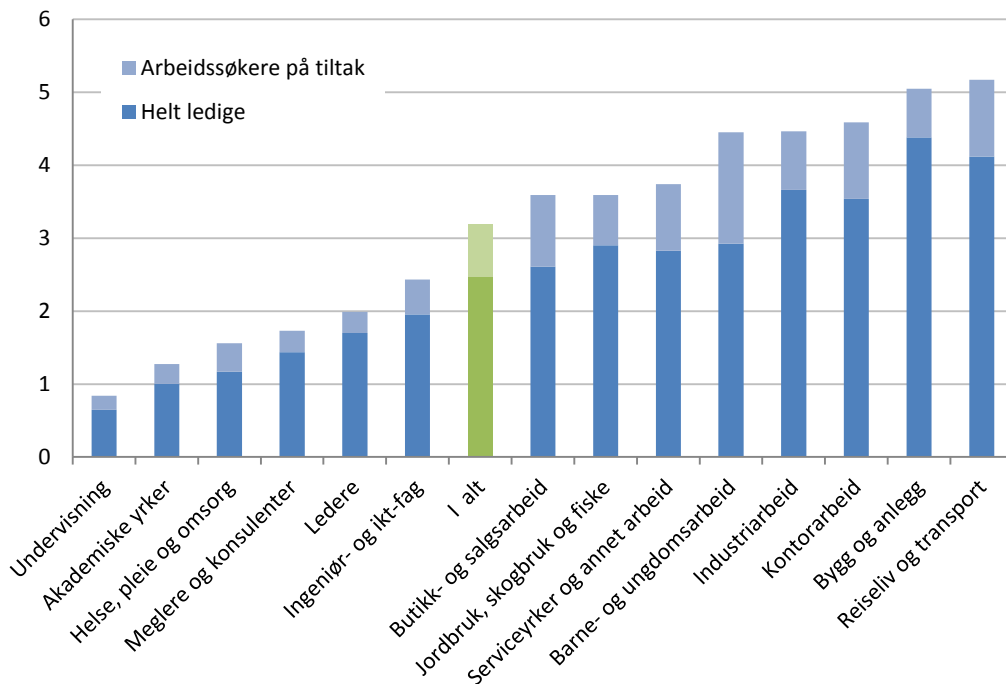
⁶ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Mars 2017 – mars 2018

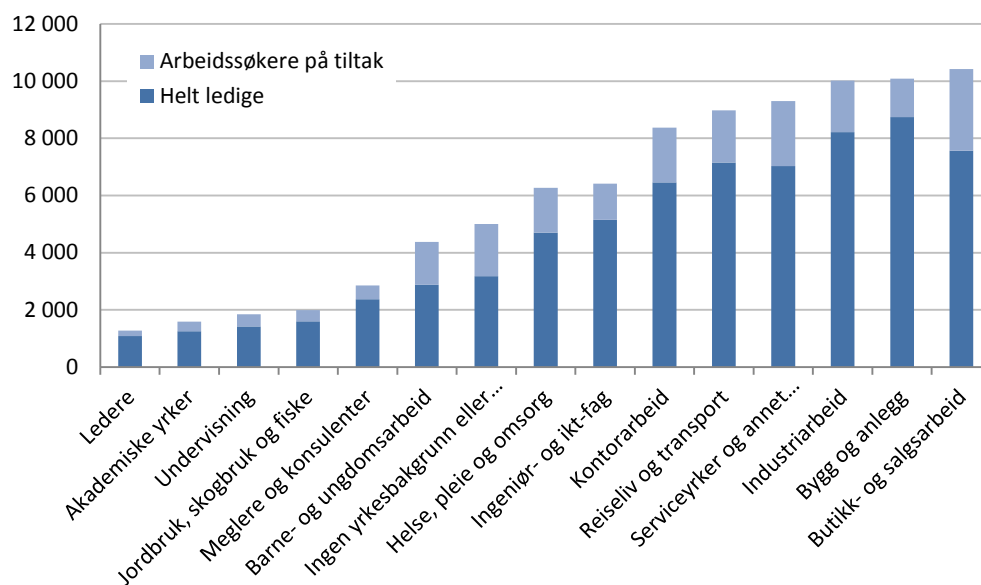
Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. Mars 2018

Kilde: NAV

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. Mars 2018

Kilde: NAV

Butikk- og salgsarbeid

Personer med bakgrunn innen butikk- og salgsarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. Ved utgangen av mars var 10 400 med denne yrkesbakgrunnen registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak (figur 6). Det er 800 færre enn for ett år siden.

Butikkmedarbeidere, som utgjør mesteparten av denne gruppen, har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

Bygg og anlegg

Ved utgangen av mars var 10 100 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 400 færre (-19 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de aller fleste yrkene innen bygg og anlegg, og mest for tømrere og snekkere.

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den tredje største yrkesgruppen blant de arbeidsledige. I mars var 10 000 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 3 300 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, er det operatører innen boring, anleggsmaskin- og industrimekanikere, platearbeidere og sveisere som har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med mars 2017.

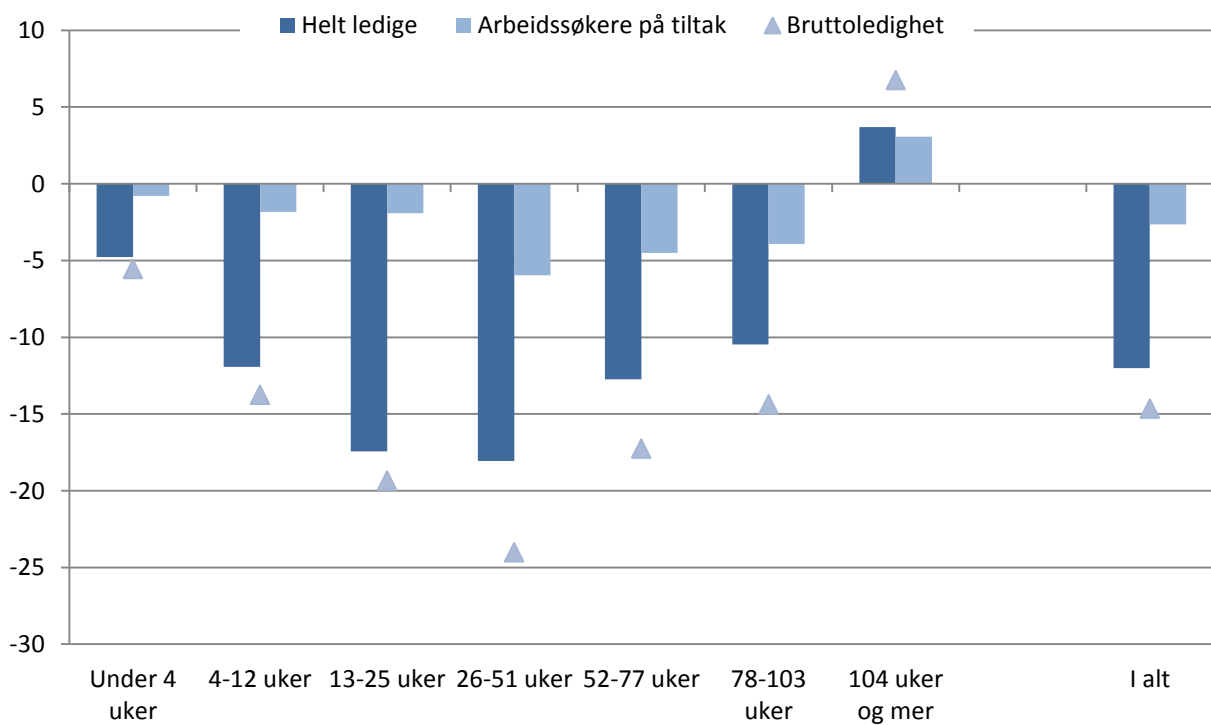
Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av mars var 6 400 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 2 900 færre enn i mars i fjor, og tilsvarer en nedgang på 31 prosent. Ingeniør- og ikt-fag er dermed yrkesgruppen med den største prosentvise nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med mars i fjor. Det er særlig blant ingeniører og sivilingeniører innen petroleum, bergverk og metallurgi at bruttoledigheten har gått ned det siste året.

Flere har gått ledig i mer enn to år

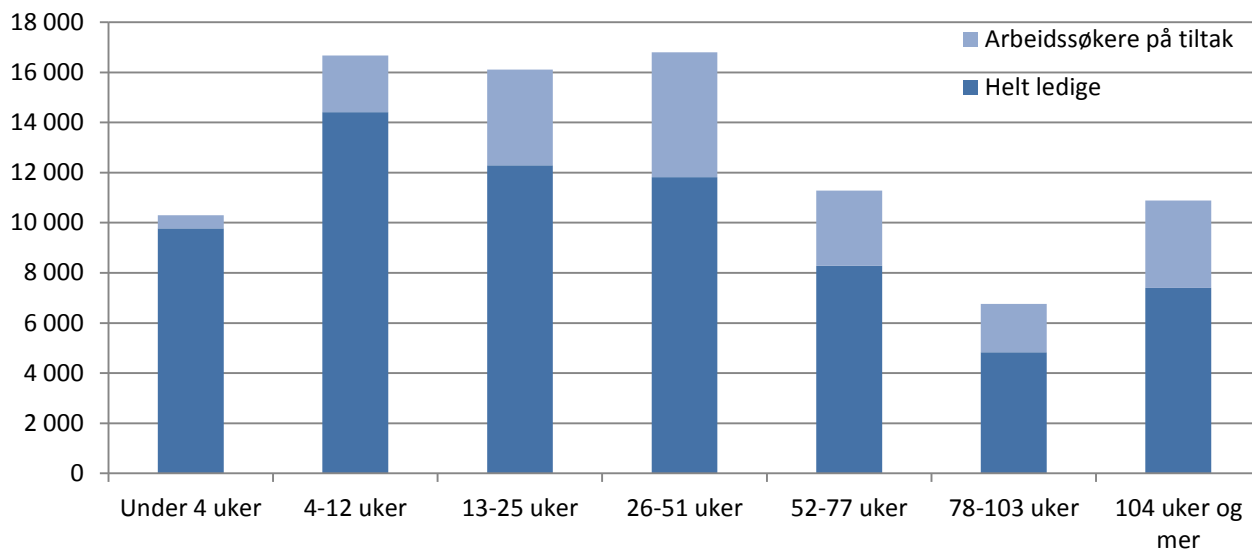
Sammenliknet med mars i fjor har bruttoledigheten økt blant de som har vært arbeidssøkere i to år eller mer, mens færre har vært arbeidssøkere i under to år (figur 7). Ved utgangen av mars var det til sammen 77 900 helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i mindre enn to år (figur 8). Det er 16 000 færre enn i mars i fjor. Samtidig er det 700 flere som har gått ledig i to år eller mer enn det var for ett år siden. Det er i hovedsak i Rogaland og Hordaland vi ser en økning i antallet personer som har vært arbeidsledige så lenge sammenliknet med mars i fjor.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Mars 2017 – mars 2018

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. Mars 2018

Kilde: NAV

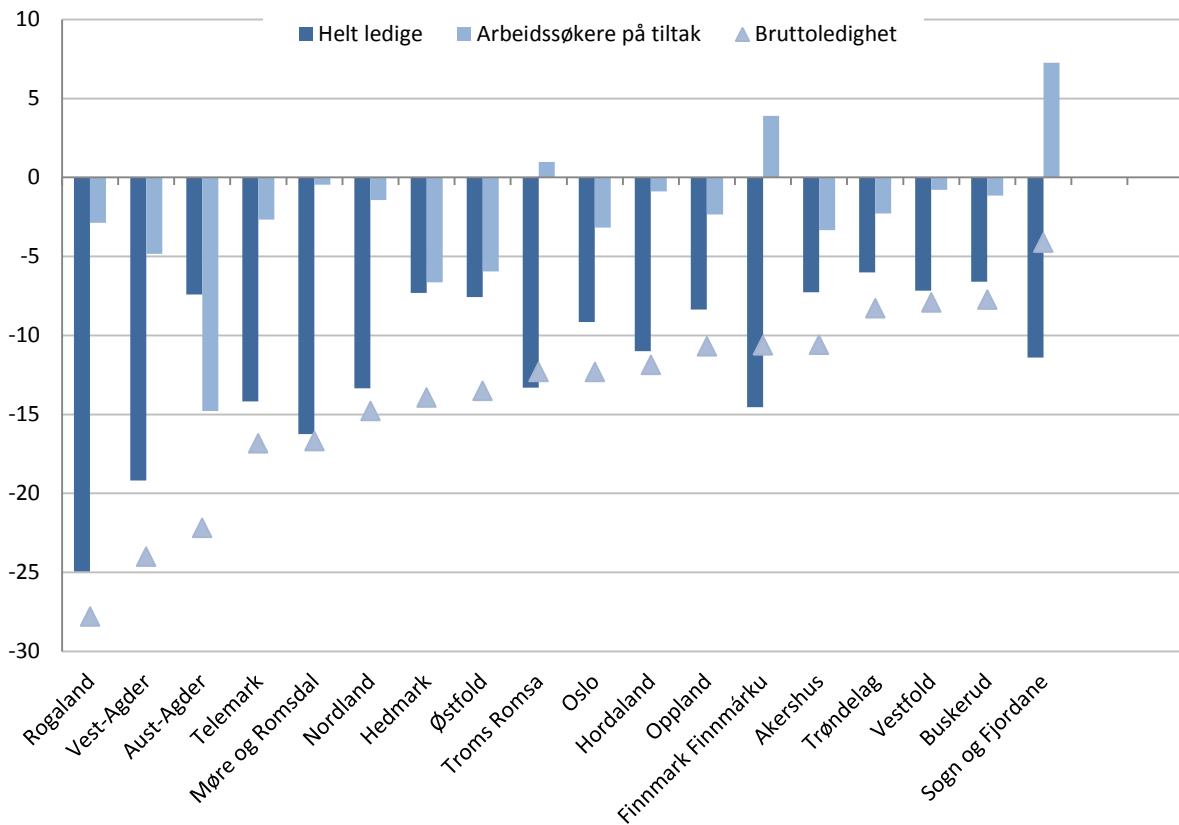
Lavere eller stabil bruttoledighet i de fleste fylkene

I mars gikk bruttoledigheten ned eller holdt seg stabil i de aller fleste fylkene, justert for normale sesongvariasjoner.⁷ Den prosentvise nedgangen var størst i Nordland fulgt av Troms. Bruttoledigheten økte i fire fylker fra februar til mars. Trøndelag hadde den største oppgangen.

Sammenliknet med mars i fjor var bruttoledigheten lavere i alle fylker i mars i år (figur 9). Rogaland (-28 %) hadde den største nedgangen. Likevel har Rogaland fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 4,0 prosent. Troms samt Sogn og Fjordene har lavest bruttoledighet med 2,2 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

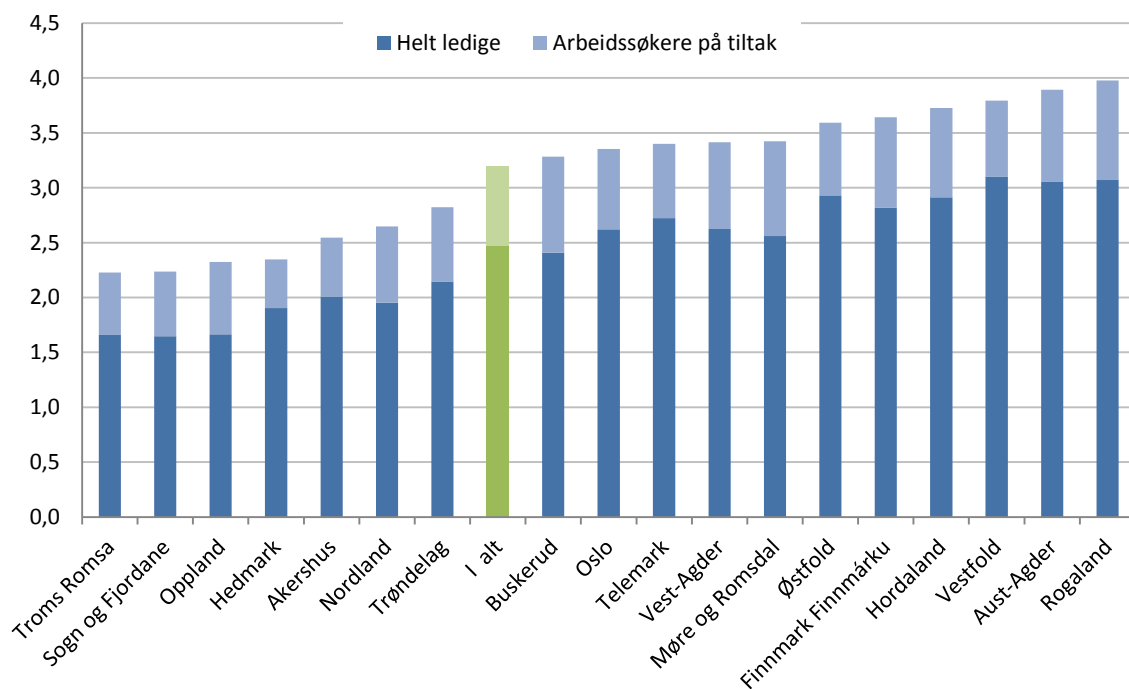
⁷ Se fil med tabeller over sesongjusterte tall på vår [hjemmeside](#) for utviklingen gjennom siste år.

Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. Mars 2017 – mars 2018

Kilde: NAV

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. Mars 2018

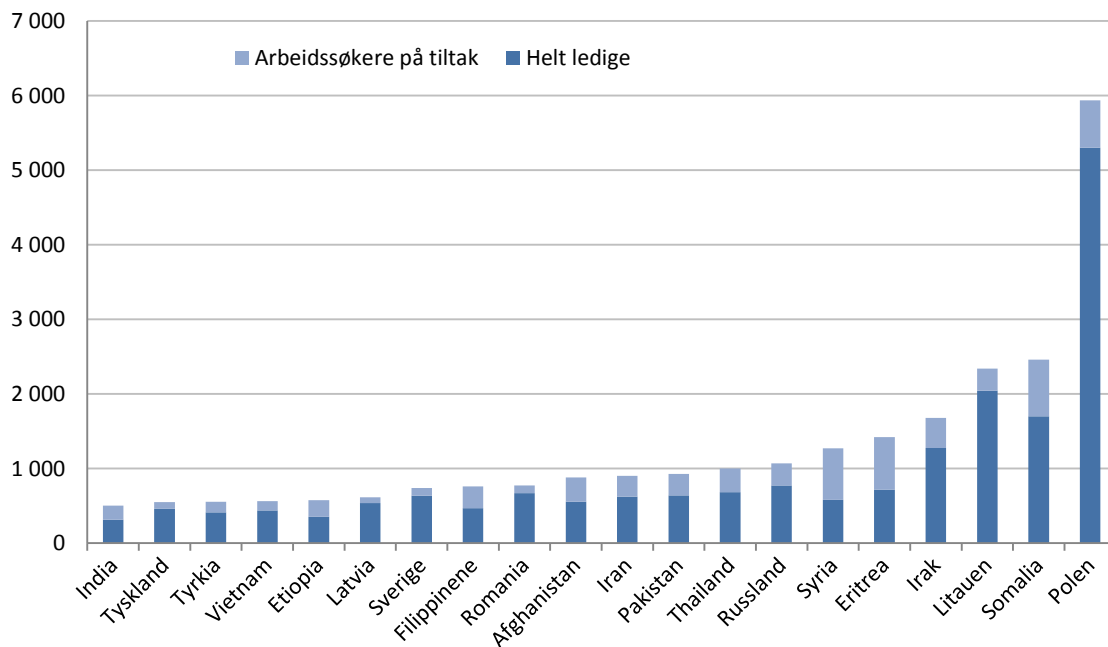
Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

38 00 (43 %) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i mars er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 67 prosent av de ledige innvandrerne. I mars var Polen (5 900), Somalia (2 500) og Litauen (2 300) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

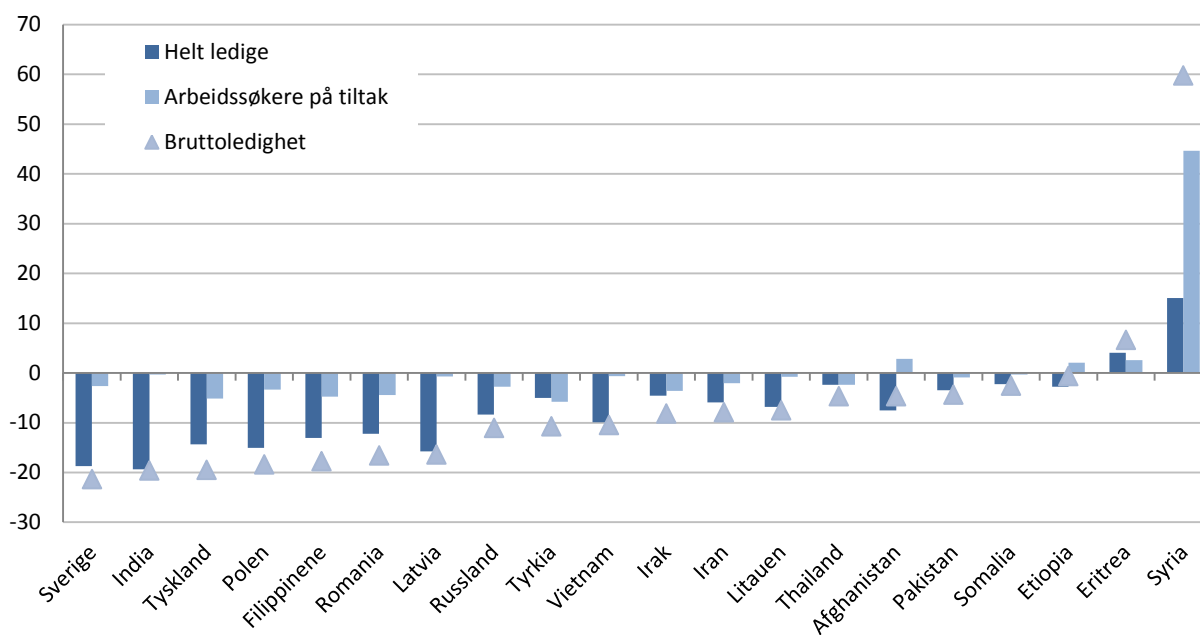
Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (60 %) og Eritrea (7 %) det siste året (se figur 12). For personer født i Sverige har bruttoledigheten falt med 21 prosent i samme periode.

Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. Mars 2018

Kilde: NAV

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Mars 2017 - mars 2018

Kilde: NAV

Tilgang ledige stillinger

Det ble registrert 28 800 nye ledige stillinger på nav.no i mars. Det var flest ledige stillinger innen helse, pleie og omsorg (6 400), bygg og anlegg (3 100) samt ingeniør- og ikt-fag (2 700).

Antallet nye utlysninger i NAVs stillingsportal har økt betraktelig etter at det ble inngått samarbeid med ulike aktører i markedet og fordi NAV forbedrer innhentingsmetodene. At det er en markant økning i statistikken over ledige stillinger sammenliknet med i fjor kan derfor ikke tolkes som en økning i etterspørsel etter arbeidskraft alene.